

opusdei.org

Spoznať ho a spoznať seba (I): Dobyť Kristovo srdce

Dobrý lotor jedným slovom dobyl Kristovo srdce a otvoril si tak bránu do neba. A tak by sa možno dala definovať modlitba – slovo, ktorým dobyjeme Ježišovo srdce a ktoré nám umožní žiť v jeho blízkosti.

10.03.2020

Za hradbami Jeruzalema boli na hore Kalvárii krátko popoludní ukrižovaní traja muži. Bol to prvý Veľký piatok v

dejinách. Dvaja z nich boli zloději, ten tretí bol naopak jediný celkom nevinný – Boží Syn. Jeden z lupičov sa aj napriek silnej bolesti a telesnej vyčerpanosti odhodlal ku kratučkému rozhovoru s Kristom. Svojimi pokornými slovami – „Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva“ (Lk 23, 42) – dosiahol, že ho Boh, ktorý sa stal človekom, uistil, že o pár hodín bude v raji. Svätého Josemaríu často dojímali slová dobrého lotra, ktorými dobyl Kristovo srdce, a tak si otvoril bránu do neba.^[1] A tak by sa možno dala definovať modlitba – slovo, ktorým dobyjeme Ježišovo srdce a ktoré nám umožní žiť v jeho blízkosti.

Dva rozhovory na kríži

Aj my chceme, aby naša modlitba, podobne ako modlitba dobrého lotra, ktorému tradícia dala meno Dismas, priniesla plody. Dychtíme po tom,

aby rozhovor s Bohom zmenil náš život. Dobyť niečie srdce znamená zmocniť sa ho, získať si jeho lásku, nadchnúť ho. Je potrebné ho *dobyť*, pretože tolkej lásky nie je človek hoden. Musíme sa ho *zmocniť*, lebo aj keď po ňom veľmi túžime, nemáme právo ho vlastniť. Modlitba sa zakladá na jednej prostej, no neľahkej veci – naučiť sa prijať srdcom Boží dar a nechať sa pritom sprevádzať Ježišom, ktorý svoje dary, svoju milosť a svoju lásku nikdy nevnučuje.

Spolu s Dismasom bol na Kalvárii ukrižovaný ešte jeden trestanec. Výhrada, s ktorou sa tento muž obracia na Ježiša, je v ostrom protiklade k Dismasovým slovám: „Nie si ty Mesiáš?! Zachráň seba i nás!“ (Lk 23, 39). Jeho slová sú ako ľadová sprcha. Aký je medzi týmito dvoma rozhovormi rozdiel? Obaja hovorili s Ježišom, ale iba Dismas prijal dar, ktorý mal pre neho Ježiš

prichystaný. To, že poprosil Krista, aby si naňho aspoň spomenul, bol jeho posledný a najlepší lup. Jeho spoločník však odmietol pokorne otvoriť srdce pred tým, kto ho chcel oslobodiť od minulosti a ponúknuť mu poklad nesmiernej ceny.

Dožadoval sa svojho práva na to, aby bol vypočutý a zachránený, a vytkol Ježišovi jeho zdanlivú pasivitu.

Možnože vždy kradol týmto spôsobom – s presvedčením, že si berie, čo mu patrí. Dismas si bol naopak dobre vedomý toho, že nemá právo na nič. A preto sa mu podarilo vniknúť do pokladnice Božej lásky. Prijal Boha ako toho, kým skutočne je – ako Otca, ktorý sa daruje svojim deťom.

Vo svetle týchto dvoch rozhovorov, s ktorými sa stretávame v evanjeliu, si môžeme uvedomiť jednak to, že Pán nás chce urobiť šťastnými a počíta pritom s našou slobodou, a tiež to, že pre nás nie je vždy ľahké nechať sa

milovať. Modlitba môže byť skvelým prostriedkom na to, aby sme odhalili, čo si Ježiš myslí, čo cíti a čo si praje. Nadprirodzený život v nás je dar a modlitba je akýmsi kanálom, ktorým k nám prúdi Bohom ponúkaná láska, neočakávané pozvanie získať skutočný život iným spôsobom.

Otvoriť brány neba

Svätý Josemaría nám pripomínal, že „Boh vzal na seba riziko našej slobody“^[2]. Dobrý spôsob, ako mu za to prejsť vďačnosť, je otvoriť sa tej jeho. A treba povedať, že nám pritom nehrozí žiadne riziko, a keď, tak len zdanlivé, lebo máme všetky predpoklady na víťazstvo: zárukou jeho sľubu sú klince, ktoré planú láskou k nám. Keď sa na to pozrieme z tohto uhla pohľadu, tak nám dôjde, aké absurdné je vzpierať sa Božej vôli, aj keď sa nám to v skutočnosti stáva často. Svätý Pavol nám hovorí: „Teraz vidíme len nejasne, akoby v

zrkadle, no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný.“ (1 Kor 13, 12). Tým najlepším spôsobom, ako sa spoznať, je pozeráť sa na seba pohľadom Krista, sledovať svoj život jeho očami.

Dismas to pochopil a nezľakol sa priepastného rozdielu medzi Ježišovou dobrotou a svojimi vlastnými chybami. Spoznáva v Kristovej poníženej a zohavenej tvári Kráľa sveta. Ježišov nežný pohľad mu vracia dôstojnosť a zvláštnym spôsobom mu pripomína, že je nadovšetko milovaný. Šťastný koniec príbehu s dobrým lotrom môže, pravdaže, vyzeráť príliš jednoducho. Nikdy sa však nedozvieme, akou dramatickou konverziou v tej chvíli jeho srdce prechádzalo, čo ju pripravilo a umožnilo.

Otvoriť sa takej veľkej láske sa veľmi podobá zisteniu, že modlitba je dar,

mimoriadny prostriedok na prijatie lásky ponúkanej srdcom, ktoré nepozná miery ani vypočítavosti. Dostávame dar nového, naplnenejšieho a oveľa šťastnejšieho a zmysluplnejšieho života. Pápež František hovorí: „Keď sa modlíme, *nahrávame mu*, dávame mu priestor, aby mohol pôsobiť, vstúpiť a zvíťaziť.“^[3] Boh je ten, kto nás premení, kto bude vždy s nami a o všetko sa postará. Jediné, čo potrebuje, je, aby sme ho nechali konať – aby sme *munahráli*. A to je práve tá chvíľa, keď prichádza k slovu naša sloboda, ktorú nám Kristus vydobyl na kríži.

Modlitba nám pomáha pochopiť, že „keď On o niečo prosí, v skutočnosti tým ponúka dar. Nie sme to my, kto preukazuje Bohu láskavosť. Je to On, kto osvetľuje náš život tým, že mu dáva zmysel“^[4]. Práve tým *dobývame* jeho srdce – tým, že otvoríme dvere do svojho života a necháme ho do

neho zasahovať, že mu dovolíme, aby nás miloval a premieňal, tým, že sa budeme snažiť mu odpovedať, aj keď si nebudeme príliš istí ako. „Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán; šťastný človek, čo sa utieka k nemu“ (Ž 34, 9). Do týchto niekoľkých málo slov možno zhrnúť cestu, cez ktorú sa môžeme stať dušami modlitby. Svätá Terézia z Avily napísala: „Keď nevieme, čo dostávame, nemôžeme sa otvoriť láske.“^[5] Kedy sme Pánovi naposledy povedali, aký je dobrý? Ako často o tom uvažujeme a *radujeme sa z toho?*

Základným prvkom našej modlitby má byť úžas – údiv nad zázrakom, ktorý presahuje naše ľudské mierky, ktorý nás núti opakovať: „Aký si veľký, úžasný a dobrý! A ja, aký som to blázon, že som si myslel, že ťa môžem pochopiť. Aký malý by si bol, keby som ťa mohol pochopiť rozumom. Chápem ťa však srdcom, a to nie je málo.“^[6] Skrze chválu Boha

sa náš vzťah ku Kristovi stáva pravdivým, ťarcha našich starostí sa zmenšuje a pred nami sa otvárajú predtým netušené obzory. To všetko vďaka tomu, že sme na seba vzali *riziko* zveriť sa Božej slobode.

Nekonečne veľa spôsobov modlitby

Keď bol svätý Josemaría v Mexiku, pri jednom stretnutí rozprával o svojom (duchovnom) synovi, filozofovi, ktorému bola nečakane zverená zodpovednosť za rodinný podnik: „Keď mi rozprával o tom, že bude podnikať, pozrel som sa na neho a musel som sa začať smiať. Podnikať? Peniaze, ktoré zarobíš, sa mi zmestia sem do dlane a ešte tam zostane miesto.“ Roky plynuli, a keď sa po rokoch opäť stretli, svätý Josemaría mu povedal: „Tu je moja ruka. Nepovedal som ti snáď, že mi do nej máš dať všetko, čo zarobíš? On vstal a za napätého očakávania všetkých ma pobožkal na dlaň. Tu to

máte, povedal. Objal som ho a odpovedal mu: Zaplatil si mi viac než dosť. Tak bež, ty zlodej, nech ti Boh žehná!“^[7]

V modlitbe tiež môžeme pobožkať Bohu ruku a darovať mu to najcennejšie, čo máme – svoju lásku. Niektorým toto pomyselné gesto postačí k tomu, aby v nich vzplanula vrúcna modlitba plná predsavzatí. Jedným pohľadom dokážu vyjadriť oveľa viac ako tisícmi slovami. Chceli by sa dotknúť všetkého, čo s Bohom súvisí. Počas modlitby chcú na svojich tvárach cítiť závan vánku prichádzajúceho od Galilejského jazera. Ich zmysly sa prebúdzajú a Ježišova blízkosť im naplňa srdce pokojom a radosťou. Ich radosť musí byť odovzdávaná ďalej. Sú pozvaní, aby ako Kristus roztvorili náruč, objali svet a pomáhali ho spasiť.

Spôsobov, ako sa modliť, však existuje nekonečne veľa – tolko, koľko

je ľudí. Niektorí ľudia chcú napríklad počuť len trochu útechy. Pre toho, kto to potrebuje, Ježiš nešetrí povzbudivými slovami: „Toto je pravý Izraelita, v ktorom niet lesti“ (Jn 1, 47). Povie ich aj nám, keď mu otvoríme svoje srdce. Nikto nevyslovil krajšie slová lásky než on a nikto ich nepovedal s takou nehou a úprimnosťou ako on. Keď im budeme načúvať, objaví sa táto láska v našom výraze. Naučíme sa pozerať na svet Božími očami a dokážeme vytušiť, čo všetko by naši priatelia dokázali, keby sa nechali viesť Božou milosťou.

Sú aj ľudia, ktorí sa radi starajú o druhých, ako Marta, jedna z Pánových priateľov, ktorá žila v Betánii. Evanjelium rozpráva, že keď ju Ježiš navštívil, nepovedal jej, aby si sadla, ale pomohol jej objaviť tú najdôležitejšiu vec v jej každodenných aktivitách (porov. Lk 10, 42). Pre ľudí ako Marta môže byť

útechou vedomie, že zatiaľ čo sa modlia, Boh koná skrze nich a privádza mnoho duší do neba. Títo ľudia si v modlitbe radi vybavujú tváre a mená konkrétnych ľudí. Je dobré, aby vedeli, že všetko, čo robia, má spoluvykupiteľskú hodnotu. Mária si mohla vybrať ten najlepší podiel práve preto, že Marta obsluhovala. Marte stačilo vedieť, že sú všetci okolo nej šťastní.

Ďalší ľudia sa pre zmenu zameriavajú skôr na detaily a drobnosti, trebárs i nepatrné. Ich srdce myslí neustále na druhých a vždy nájde niečo, čo mu jeho drahých pripomenie. Pre takýchto ľudí môže byť užitočné zameriavať sa na dary, ktorými ich Boh v živote zahrnul. „Modlitba, práve preto, že sa sýti Božím darom vliatym do nášho života, by mala byť vždy pamätlivá.“^[8] Môžu tiež nachádzať radosť v *prekvapovaní* Boha drobnými detailmi. Moment

prekvapenia je pre nich veľmi dôležitý a nie je pre nich nijako ťažké prísť na to, čo sa Pánovi páči. Aj nad tým najnepatrnejším gestom sa Pánovi vďačne rozžiaria oči. Každá duša, ktorú sa pokúsime priblížiť k jeho láske, znovu dobýva jeho srdce ako Dismas pred svojou smrťou.

Bez toho, aby sme tu chceli uvádzať zoznam všetkých možností modlitby, existujú aj ľudia, ktorí potrebujú s milovanou osobou tráviť čas. Tí budú napríklad radi Ježiša utešovať. Žiadny čas strávený s milovanou osobou sa im nezdá dosť dlhý. Ak chcú zachytiť Božiu lásku, môžu uvažovať nad Nikodémom, ktorého Ježiš prijal raz v noci v dôvernom prostredí domova. Vďaka spoločne strávenému času sa Nikodém dokázal v ťažkých chvíľach postaviť za Krista a byť mu nablízku, keď ostatní dostali strach.

Niekedy si myslíme, že spoznať seba znamená uvedomiť si svoje chyby; to je síce pravda, ale nie celá. Poznať do hĺbky svoje srdce a svoje túžby je veľmi dôležité pre to, aby sme mohli načúvať Bohu a nechali sa naplniť jeho láskou.

Rozhovor medzi Ježišom a kajúcim lotrom bol krátky, ale hlboký. Dismas objavil v Kristovom obrovskom a nevinnom srdci malú štrbinu – jednoduchý spôsob, ako sa ho zmocniť. Božia vôľa, ktorá sa tak často zdá byť nejasná a bolestivá, sa po zločincovej pokornej prosbe objasnila a objasňuje aj nám, že jediným želaním Boha je, aby sme boli šťastní, veľmi šťastní, tí najšťastnejší ľudia na zemi. Dobrý lotor Dismas sa pretiahol medzierkou v Ježišovom srdci a zmocnil sa najväčšieho pokladu. Panna Mária bola svedkom toho, ako bránil jej

syna. Možno pohľadom poprosila Ježiša, aby ho zachránil. A Kristus, neschopný svojej matke čokoľvek odmietnuť, mu povedal: „Dnes budeš so mnou v raji“ (Lk 23, 43).

Diego Zalbidea

[1] Porov. Sv. Josemaría, Krížová cesta, Dvanáste zastavenie, bod 4.

[2] Sv. Josemaría, *Íst s Kristom*, 113.

[3] Pápež František, *Christus vivit*, 155.

[4] F. Ocáriz, Luz para ver, fuerza para querer. In: Diario ABC (18. september 2018).

[5] Sv. Terézia od Ježiša, *Život*, 10, 4.

[6] Sv. Josemaría, Poznámky z kázne (9. júna 1974). In: Catequesis 1974/1, p. 386 (AGP, biblioteca, P04).

[7] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia (27. októbra 1972). In: Dos meses de catequesis 1972, sv. II, s. 616 (AGP, biblioteca, P04).

[8] Pápež František, *Gaudete et exsultate*, č. 153.

Diego Zalbidea

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/sk-sk/article/spoznat-ho-a-spoznat-seba-i-dobyt-kristovo-srdce/> (26.03.2025)